

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВПЛИВУ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗМІ В ПЕРІОД 2014–2019 РР. (НА ПРИКЛАДІ ТЕЛЕВІЗІЙНИХ КАНАЛІВ 112 УКРАЇНА ТА NEWSONE)

MAIN DIRECTIONS OF IMPACT ON MEDIA ACTIVITIES IN THE PERIOD 2014–2019 (ON THE CASE OF TV CHANNELS 112 UKRAINE AND NEWSONE)

Загірний О.В.,

аспірант кафедри політології

Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

У статті здійснено систематизацію основних напрямів впливу на діяльність телевізійних каналів «112 Україна» та Newsone з боку влади за часів президентства П. Порошенка. Для цілей дослідження сформульовано методичне забезпечення у вигляді авторської методики контент-аналізу політичного дискурсу з метою встановлення основних напрямів впливу влади на деякі ЗМІ в країні (розроблена на основі поєднання методу систематизації, порівняльного методу, методу контент-аналізу). Визначено основні напрями впливу на діяльність телевізійних каналів «112 Україна» та Newsone з боку влади за часів президентства П. Порошенка, серед яких визначено попередження від органу державної влади за порушення виборчого законодавства; звинувачення з боку провладної політичної сили, вплив на подальші санкції й утрату ліцензій на трансляцію (стосовно непрозорості інформації щодо фактичних власників). Установлено, що через вплив політичного режиму, який існував упродовж досліджуваного періоду (олігархічний політичний режим із переважанням влади олігархів з оточення П. Порошенка, персональної влади Президента, намаганням втручатися в роботу всіх гілок влади), спостерігалось використання подвійних стандартів щодо регулювання діяльності ЗМІ. Зокрема, до телевізійних каналів, що належали особам, із якими українська влада мала конфлікти інтересів, застосовувалися жорсткі заходи впливу, а за аналогічні порушення законодавства з боку телевізійних каналів, які належать (підпорядковуються) владі, наближеним до неї особам, не вживалися такі заходи. Можемо констатувати, що представлена в роботі методика дала змогу комплексно оцінити досліджувану проблематику.

Ключові слова: політичний дискурс, контент-аналіз, телевізійні канали, вплив, прозоре фінансування, подвійні стандарти, олігархічний політичний режим, гілки влади.

The article systematized the main directions of influence on the activity of television channels 112 Ukraine and Newsone by the authorities during the presidency of P. Poroshenko. For the purposes of the research, methodological support is formulated in the form of the author's methodology of content analysis of political discourse for the purposes of establishing the main directions of influence of the authorities on some mass media in the country (developed on the basis of a combination of method of systematization, comparative method, method of content analysis). The main directions of influence on the activity of television channels 112 Ukraine and Newsone were identified by the authorities during the presidency of P. Poroshenko, among which were identified: warnings from the state authority for violation of electoral legislation; accusations by pro-government political power, the impact on further sanctions and the loss of broadcast licenses (regarding the opacity of information about beneficial owners). It is established that due to the influence of the political regime that existed during the study period (oligarchic political regime with the dominance of oligarchs from the environment of P. Poroshenko, personal power of the president, attempts to interfere with the work of all branches of power), the use of double standards for regulating media activities was observed. In particular, tough channels of influence were applied to television channels owned by persons with whom the Ukrainian authorities had conflicts of interest. And for similar violations of the law by television channels belonging to (subordinate) authorities close to it, such measures were not taken. We can state that the methodology presented in this work allowed us to comprehensively evaluate the investigated problems.

Key words: political discourse, content analysis, television channels, influence, transparent financing, double standards, oligarchic political regime, branches of power.

Постановка проблеми. Функціонування засобів масової інформації (далі – ЗМІ) у країні залежить від багатьох факторів впливу, але найбільш вагомими й такими, що визначають їх загальний напрям розвитку, є форма державного правління та політичний режим. Указані фактори взаємопов'язані між собою, їх прояв в умовах перехідних суспільств, до яких історично належить й Україна, залежить від суб'єктивних впливів з боку кожної нової влади в країні. Форма державного правління, політичний режим є тими факторами, що постійно змінюються й не завжди, як показує історія, у бік демократичних тенденцій. Відповідно, розвиток умов середовища ЗМІ транс-

формувався разом зі змінами політичних режимів, форм державної влади в країні. Зважаючи на те що на сучасному етапі в Україні не сформовано стабільних умов функціонування ЗМІ поза впливом від влади, вивчення цієї проблематики залишається актуальним як на теоретичному, так і на практичному рівнях.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження – систематизація основних напрямів впливу на діяльність телевізійних каналів «112 Україна» та Newsone з боку влади за часів президентства П. Порошенка. Для досягнення вказаної мети визначено такі завдання:

1) сформулювати методичне забезпечення систематизації основних напрямів впливу на діяльність ЗМІ з боку влади;

2) визначити основні напрями впливу на діяльність телевізійних каналів «112 Україна» та Newsone з боку влади за часів президентства П. Порошенка.

Дослідження окресленої проблематики здійснено із застосування методу систематизації, який дасть змогу обрати найбільш значущі напрями політичного тиску, порівняльного методу, за допомогою якого передбачено провести оцінювання правомірності дій влади в указаній сфері, методу контент-аналізу, авторської методики, основаної на поєднанні зазначених методів, яка застосовується для аналізу політичного дискурсу представників влади в Україні щодо діяльності обраних телевізійних каналів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження існування політичного тиску на ЗМІ в країні дає змогу встановити прояви недемократичного політичного режиму та форми державного правління. За часів президентства П. Порошенка Україна характеризувалася перехідними характеристиками політичного простору, олігархічним політичним режимом, основою якого була влада олігархів, персональна влада П. Порошенка [2; 7; 12, с. 98]. При цьому в Україні в цей існувала форма державного правління, яка, за твердженням В. Литвина [4], могла бути оцінена як прем'єр-президентський напівпрезиденталізм, де не могло відбуватися повного контролю президентом країни всіх гілок влади. Такі політичні умови супроводжували розвиток вітчизняних ЗМІ, політичний режим, який насаджувався П. Порошенком, певною мірою передбачав втручання влади в діяльність досліджуваної сфери, але завдяки формі державного правління цей вплив був не таким, яким би він міг бути за авторитарного одноосібного президентського правління.

Варто відмітити, що втручання в діяльність багатьох ЗМІ в Україні тривалий час обґрунтовується тим, що вони подають висвітлення інформації, вигідне тим або іншим представникам великого бізнесу (олігархам), політикам (також іноді є олігархами), які є їх власниками, і діють усупереч інтересів України. Причому представники влади, які також виступають як власники певних ЗМІ, є олігархами. І тому спостерігається суб'єктивний поділ таких власників ЗМІ на тих, до яких лояльна влада, а до яких – навпаки. Для обґрунтування такого поділу українських ЗМІ розглянемо їх статус з погляду класичних теорій. Існує категоризація теорій преси («Чотири теорії преси» [8, с. 16]). Авторі цієї теорії (Ф. Сіберт, У. Шрамм, Т. Пітерсон) стверджували, що існує чотири типи теорії преси, а саме: авторитарний (той, що функціонує в умовах авторитарних режимів), лібертаріанський

(вільні ЗМІ), тип теорії соціальної відповідальності, що передбачав автономність преси з певними зобов'язаннями перед суспільством, радянський комуністичний (агітаційний, декларативний, недемократичний, певною мірою авторитарний). Із часів створення цієї теорії (50-і рр. ХХ ст.) склад теорій і види преси й ЗМІ загалом трансформувалися, але вони, безумовно перебувають у полі впливу тих, хто їх створює. Якщо це державні ЗМІ, вони на декларативному рівні зобов'язані бути об'єктивними, але їх функціонування відбувається залежно від умов політичного режиму, форми державного правління в країні. А якщо це приватні ЗМІ, то вони, незважаючи на декларування пріоритетного орієнтуру на об'єктивність у висвітленні інформації, часто є залежними від власників. При цьому, якщо держава порушує права певних ЗМІ без об'єктивного обґрунтування щодо втручання, а не чинить опору іншим, діяльність яких також може бути оцінена як така, що суперечить національним інтересам, порушує правові норми (якщо це їхні ЗМІ або наближених до них осіб), то можна стверджувати не тільки про порушення свободи ЗМІ, а й про використання подвійних стандартів, адміністративного ресурсу.

Втручання влади в діяльність певних ЗМІ за часів президентства П. Порошенка розглянемо з використанням модифікації методу контент-аналізу політичного дискурсу з метою встановлення основних напрямів політичного тиску. При цьому політичним дискурсом буде обґрунтування певних заходів втручання в діяльність ЗМІ з боку представників офіційної влади за часів президентства П. Порошенка, її прибічників (виступи, заяви) щодо тих або інших впливів, оцінки дій і статусу телевізійних каналів. Для аналізу об'єктивності політичного дискурсу досліджуються факти наявності порушень законодавства досліджуваними ЗМІ та ЗМІ, які належать (підпорядковуються) владі, наближеним до неї особам. Дослідження таких впливів буде надаватися через зіставлення напрямів втручання влади в діяльність ЗМІ. На рис. 1 представлено авторську методику контент-аналізу політичного дискурсу з метою встановлення основних напрямів впливу влади на деякі ЗМІ в країні.

Указана методика основана на поєднанні методу систематизації, порівняльного методу, методу контент-аналізу.

Відповідно до даних рис. 1, передбачено здійснення дослідження, яке передбачає п'ять етапів аналізу.

Після визначення методичного обґрунтування процесу дослідження перейдемо до вивчення зазначеної проблематики. Керуючись положенням представленої методики (рис. 1), проведемо поетапний аналіз щодо встановлення основних напрямів впливу влади на деякі ЗМІ в країні за часів президентства П. Порошенка.

Визначимо перелік інформаційних джерел, які будуть використані для наступного контент-аналізу політичного дискурсу.

До складу таких інформаційних джерел зараховано матеріали виступів, заяв з боку представників офіційної влади за часів президентства П. Порошенка, її прибічників, отримані у відкритому доступі (дані ЗМІ).

Проведемо контент-аналіз політичного дискурсу щодо втручання в діяльність певних ЗМІ (телевізійних каналів «112 Україна» та Newsone) з боку представників офіційної влади за часів президентства П. Порошенка, її прибічників (таблиця 1).

Варто відмітити, що в таблиці 1 підібрано вихідні дані найбільш актуального політичного дискурсу щодо втручання в діяльність певних ЗМІ

(телевізійних каналів «112 Україна» та Newsone) з боку представників офіційної влади за часів президентства П. Порошенка, її прибічників (три заяви представників владних структур). Ці заяви подано в хронологічному порядку, саме: спочатку розглянуто заяви щодо звинувачень у порушенні порядку виборчого законодавства (політичної реклами) в ефірі телевізійних каналів України (2016 р.), потім вимогу народного депутата від ПП «Народний фронт» (провладна коаліційна політична сила) стосовно впровадження жорстких заходів щодо діяльності каналів, у яких непрозоре фінансування з Росії, заклики щодо їх знищення (2018 р.), потім офіційну заяву щодо впровадження санкцій стосовно власників каналів і позбавлення їх ліцензій на трансляцію через лобіювання інтересів РФ (2018 р.)

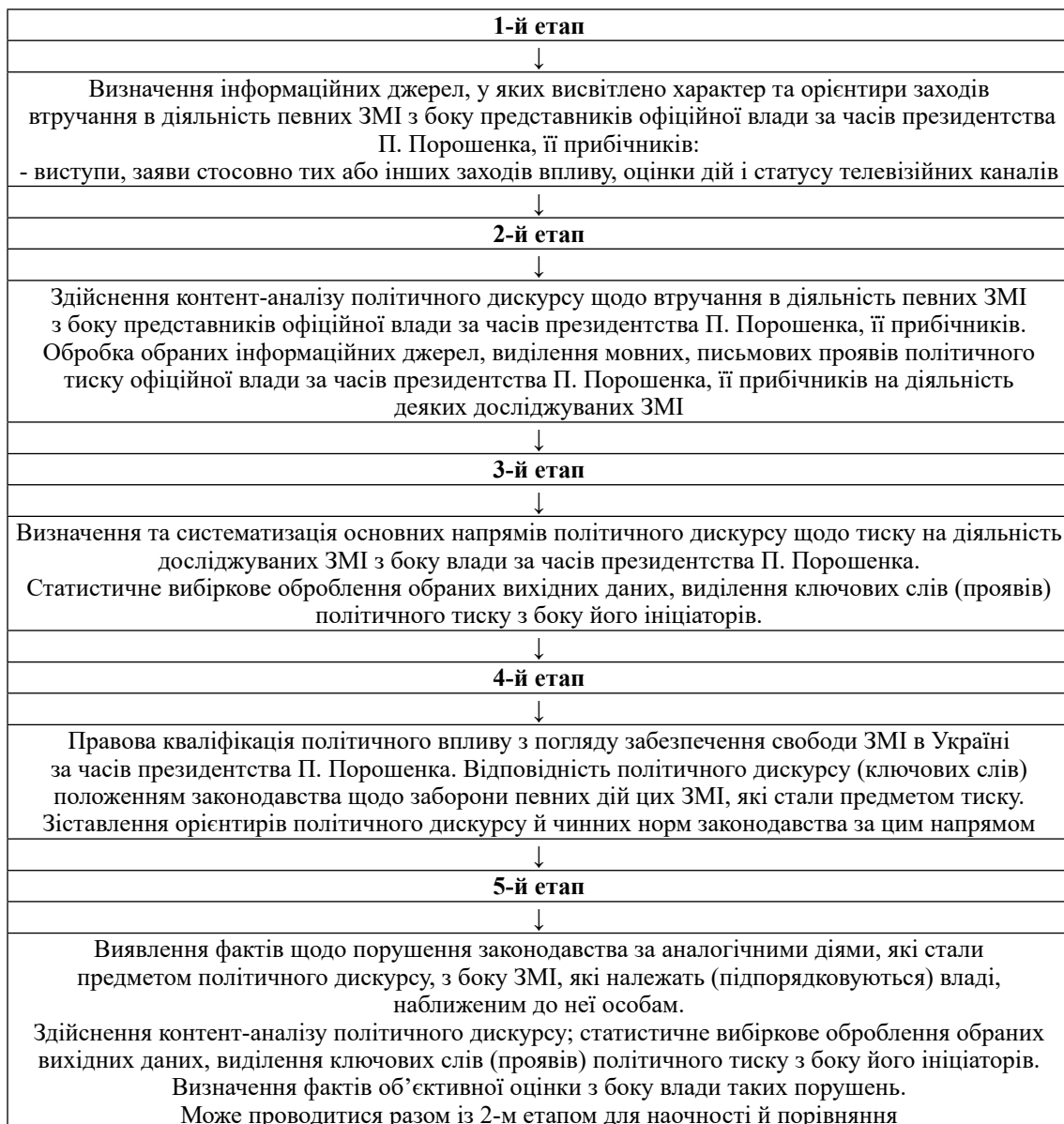

Рис. 1. Методика контент-аналізу політичного дискурсу з метою встановлення основних напрямів впливу влади на деякі ЗМІ в країні (авторська розробка)

У таблиці 2 визначено й систематизовано основні напрями політичного дискурсу щодо впливу на діяльність досліджуваних ЗМІ з боку влади за часів президентства П. Порошенка.

За результатами таблиця 2 можна відмітити, що нами виділено основні напрями політичного дискурсу щодо трьох найбільш визначних порушень, за якими звинувачують досліджувані телевізійні канали («112 Україна» та Newsone) упродовж президентства П. Порошенка, а саме:

– щодо порушень з боку телевізійних каналів під час рекламної кампанії політичних партій (політичної реклами) з винесенням попереджень з боку влади;

– існування непрозорого фінансування прав власності, зокрема, з боку проросійських сил;
– лобіювання інтересів країни-агресора (РФ), яке є неприпустимим для українського телебачення.

У таблиці 3 представлено контент-аналіз політичного дискурсу щодо порушення законодавства за аналогічними діями, які стали предметом політичного дискурсу, з боку ЗМІ, які належать (підпорядковуються) владі, наближеним до неї особам. Таблиця 3 містить вихідні дані найбільш актуального політичного дискурсу щодо порушення законодавства за аналогічними діями, які стали предметом політичного дискурсу, з боку ЗМІ, які

Таблиця 1

Контент-аналіз політичного дискурсу щодо втручання в діяльність певних ЗМІ (телевізійних каналів «112 Україна» та Newsone) з боку представників офіційної влади за часів президентства П. Порошенка, її прибічників

№ з/п	Назва вихідних джерел політичного дискурсу	Уривок із тексту політичного дискурсу
1	Офіційна позиція Національної ради з питань телебачення і радіомовлення (далі – Нацрада) щодо порушень з боку телевізійних каналів під час рекламної кампанії політичних партій за три роки до парламентських виборів (2016 р.)	Витяг з офіційної заяви Нацради у 2016 р.: ... В процесу моніторингу Нацрадою було визначено з 05.08 по 11.08 на телевізійному каналі NewsOne факт неодноразового транслявання рекламних роликів політичної партії «За життя», що були відділені від інших програм текстом з позначкою «політичної реклами»... ... Відповідно до положень виборчого законодавства, політична реклама є передвиборчою агітацією, що може бути допустимою тільки для виборчих процесів. При цьому, під час транслявання роликів політичної партії «За життя», в Україні не були розпочаті виборчі процеси. Такі прецеденти ще не були в практиці... ...На нашу думку, вказаний прецедент – це порушення, за яке можна запропонувати здійснити оголошення попередження телевізійному каналу...
2	Офіційна заява народного депутата ПП «Народний фронт» (учасники коаліції з ПП «БПП») щодо необхідності відмови в продовженні ліцензії на трансляцію телевізійного каналу «112 Україна» (червень 2018 р.)	Витяг з офіційної заяви Нацради у 2018 р.: ... Незважаючи на те, хто є офіційним власником телевізійного каналу, у разі наявності там російських корінь (Львовочкіна, Фірташа, Азарова, Медведчука, Клименка, Захарченка), їх треба знищувати, оскільки вони дотримуються антиукраїнських позицій, проводять підривно діяльність проти України, є інструментами зброї Кремля. Не можна закривати очі на діяльність абсолютно колаборантських каналів, що мають непрозоре фінансування з РФ. Неможливо, щоб акціонером даного каналу став Медведчук. Потрібно прийняти більш жорсткі рішення на рівні Нацради, Комітету (Комітет свободи слова), а саме всі телевізійні канали, які мають зв'язки з Москвою, слід закривати...
3	Заява авторів Постанови ВР України «Про схвалення пропозицій щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» від 04.10.2018 № 2589-VIII щодо впровадження санкцій стосовно власників телевізійних каналів «112 Україна» та Newsone через загрози національним інтересам України, її територіальній цілісності (2018 р.) (із тексту пояснювальної записки до Законопроекту)	Витяг з офіційної заяви депутатів, які були авторами цієї Постанови у 2018 р.: ... Канали контролюються українськими олігархами... У вказаних осіб є прямий зв'язок з РФ, вони лобіюють інтереси країни, яка є агресором по відношенню до України. Канали під впливом олігархів, пов'язаних Кремлем, розповсюджують масу шкідливої, деструктивної пропаганди...

Складено автором за даними [3; 13].

належать (підпорядковуються) владі, наближеним до неї особам.

Указані заяви подано в хронологічному порядку, а саме: заява у 2014 р. місцевих депутатів м. Києва щодо відсутності правових підстав звинувачувати В. Макеєнка (офіційного власника каналу «Прямий», який пов'язують із П. Порошенком) у закритті київського метрополітену, через те що його розпорядження були усними, а не письмовими (намагання офіційної влади зняти обвинувачення щодо перешкоджання колишнього голови КМДА діям протестуючих на Євромайдані), інтерв'ю ведучої телевізійного каналу «Прямий» щодо того, що канал належить П. Порошенку (2018 р.), заява Національної ради з питань телебачення і радіомовлення щодо порушень із боку телевізійних каналів (5-го та «Прямого») під час рекламної кампанії кандидатів у президенти (реклама

власника каналів П. Порошенка) (квітень 2019 р.).

У таблиці 4 наведено й узагальнено основні напрями політичного дискурсу щодо порушення законодавства за аналогічними діями, які стали предметом впливу, з боку ЗМІ, які належать (підпорядковуються) владі, наближеним до неї особам за часів президентства П. Порошенка. Можемо зауважити, що нами визначено основні напрями політичного дискурсу щодо порушення законодавства за аналогічними діями, які стали предметом впливу, з боку ЗМІ, які належать (підпорядковуються) владі, наближеним до неї особам за часів президентства П. Порошенка. Серед них, зокрема:

– учинення офіційним власником телевізійного каналу «Прямий» В. Макеєнком (колишнього члена Партії регіонів) дій щодо зупинення київського метрополітену під час керівництва на посаді КМДА, перешкоджання протестувальникам під час

Таблиця 2

Основні напрями політичного дискурсу щодо впливу на діяльність досліджуваних ЗМІ з боку влади за часів президентства П. Порошенка

№ з/п	Найменування джерела політичного дискурсу	Характер риторики
1	1-а заява (2016 р.)	Ключові слова, виокремлені зі змісту виступу, які окреслюють характер риторики: факт неодноразового транслювання рекламних роликів політичної партії «За життя»; політичної реклами; виборчого законодавства; передвиборчою агітацією; може бути допустимою тільки для виборчих процесів; не були розпочаті виборчі процеси; такі прецеденти ще не були в практиці; порушення; оголошення попередження телевізійному каналу. Характер риторики: декларування порушення виборчого законодавства в процесі здійснення політичної реклами власників, акцент на здійсненні попередження
2	2-а заява (2018 р.)	Ключові слова, виокремлені зі змісту виступу, які окреслюють характер риторики: незважаючи на те, хто є офіційним власником телевізійного каналу; наявності там російських корінь; треба знищувати; дотримуються антиукраїнських позицій; проводять підривну діяльність проти України; інструментами зброї Кремля; діяльність абсолютно колаборантських каналів; непрозоре фінансування з РФ; неможливо, щоб акціонером даного каналу став Медведчук; прийняти більш жорстокі рішення; всі телевізійні канали, які мають зв'язки з Москвою, слід закривати. Характер риторики: декларування звинувачень, що телеканал «112 Україна» є антиукраїнським, працює на ворожі сили, указівка на те, що В. Медведчук не може купувати телевізійні канали в Україні (необґрунтоване твердження та припущення, не підтверджене положеннями законодавства України), висунення заклику до знищення телевізійного каналу без ґрунтовної оцінки
3	3-а заява (2018 р.)	Ключові слова, виокремлені зі змісту виступу, які окреслюють характер риторики: Канали контролюються українськими олігархами; прямий зв'язок з РФ; лобіюють інтереси країни, яка є агресором по відношенню до України; канали під впливом олігархів, пов'язаних Кремлем; розповсюджують масу шкідливої, деструктивної пропаганди. Характер риторики: декларування звинувачень, що телеканал «112 Україна» та Newsone є антиукраїнськими через вплив на них власників – українських олігархів (пов'язаних із Кремлем), акцент на тому, що олігархи-власники цих каналів, як і самі канали, шкодять національній безпеці України (необ'єктивна оцінка, без ґрунтового слідства, звинувачень, кримінального переслідування, арешту даних олігархів). Така риторика створює сприятливі умови для проходження власників цих каналів до українського парламенту у 2019 р., оскільки відбувається апелювання до виборців щодо притисків свободи слова в країні, незаконності, неправного втручання Верховної Ради України в справу Національної ради з питань телебачення і радіомовлення

Складно автором за даними [3; 13].

Таблиця 3

Контент-аналіз політичного дискурсу щодо порушення законодавства за аналогічними діями, які стали предметом політичного дискурсу, з боку ЗМІ, які належать (підпорядковуються) владі, наближеним до неї особам за часів президентства П. Порошенка

№ з/п	Назва вихідних джерел політичного дискурсу	Уривок із тексту політичного дискурсу
1	Заява депутатів місцевих рад м. Києва щодо того, що усне розпорядження В. Макеєнка стосовно зупинки київського метрополітену не має правового статусу, не підпадає під переслідування колишнього голови КМДА (2014 р.)	Витяг з офіційної заяви депутатів місцевих рад м. Києва у 2014 р.: ... Головою КМДА В. Макеєнко не надавалося жодних письмових розпоряджень, а усне доручення щодо зупинки київського метрополітену не може мати правового статусу...
2	Інформація з інтерв'ю ведучої телевізійного каналу «Прямий» (лютий 2018 р.) щодо того, чи належить канал «Прямий» чинному президенту П. Порошенку чи экс-регіоналу, колишньому голові КМДВ В. Макеєнку, який під час Євромайдану змінював політичні позиції, надавав усне розпорядження щодо зупинки метро	Витяг з інтерв'ю ведучої телевізійного каналу «Прямий» (лютий 2018 р.): ... Належить чи не належить немає різниці. Може й належить. Українські канали всі знаходяться у руках представників влади. І якщо цей канал і є власністю П. Порошенка, то що з цього....
3	Офіційна позиція Національної ради з питань телебачення і радіомовлення (Нацради) щодо порушень з боку телевізійних каналів під час рекламної кампанії Кандидатів у президенти (реклама власника каналів П. Порошенка) (04.2019 р.)	Витяг з офіційної заяви Нацради в березні 2019 р.: ... 5-й та Прямий канали найбільше порушують виборче законодавство в ефірному просторі... ... канали розміщують агітаційну інформацію впродовж передач, новин, зазначене забороняється Законом України «Про вибори президента України» (п. 10 ст. 64), яким також визначається, що політичну рекламу потрібно відділяти від інших інформаційних матеріалів, і позначати за категорією «політичної реклами»... ... 5-й канал з 13.03 по 19.03 демонстрував матеріали, які містили тільки позитивну оцінку діяльності чинного президента України П. Порошенка, і ефірний час на рекламу П. Порошенка та інших кандидатів на каналі розподілився непропорційно, а саме, як 18 до 1. Така ж непропорційність висвітлення діяльності кандидатів спостерігалась на «Прямому» каналі, на користь П. Порошенка. Вказане також порушує виборче законодавство....

Складно автором за даними [6; 10].

Таблиця 4

Основні напрями політичного дискурсу щодо порушення законодавства за аналогічними діями, що стали предметом впливу, з боку ЗМІ, які належать (підпорядковуються) владі, наближеним до неї особам за часів президентства П. Порошенка

№ з/п	Найменування джерела політичного дискурсу	Характер риторики
	1-а заява (2014 р.)	Ключові слова, виокремлені зі змісту виступу, які окреслюють характер риторики: Головою КМДА В. Макеєнком не надавалось жодних письмових розпоряджень, усне доручення щодо зупинки київського метрополітену не може мати правового статусу. Характер риторики: декларування того, що В. Макеєнка (офіційного власника телевізійного каналу «Прямий» із 2017 р., экс-регіонала, особи, пов'язаної з П. Порошенком, особи, яку звинувачують у участі у фіктивному придбанні телевізійного каналу, який насправді придбано П. Порошенком через підставних осіб, у т.ч. В. Макеєнка) не можна притягувати до відповідальності, через те що він дав усне розпорядження щодо зупинки київського метрополітену під час Євромайдану, оскільки це розпорядження не має правової сили. Немає акценту на тому, що такі дії В. Макеєнка свідчать про перешкоджання протестуючим з боку тодішньої офіційної влади
2	2-а заява (лютий 2018 р.)	Ключові слова, виокремлені зі змісту виступу, які окреслюють характер риторики: Належить чи не належить немає різниці; може й належить; українські канали всі знаходяться у руках представників влади; якщо цей канал і є власністю П. Порошенка, то що з цього. Характер риторики: декларування відсутності зацікавленості щодо встановлення власника телевізійного каналу; ігнорування порушення законодавства щодо прозорості медійного простору, оскільки справа стосується чинного президента

3	3-а заява (квітень 2019 р.)	Ключові слова, виокремлені зі змісту виступу, які окреслюють характер риторики: 5-й та Прямий канали найбільше порушують виборче законодавство, забороняється, тільки позитивну оцінку діяльності чинного президента України П. Порошенка, непропорційність висвітлення діяльності кандидатів спостерігалась на «Прямому» каналі, на користь П. Порошенка, порушує положення виборчого законодавства. Характер риторики: декларування порушення виборчого законодавства в процесі здійснення політичної реклами власника без акценту на здійсненні попередження
---	--------------------------------	--

Складно автором за даними [6; 10].

Євромайдану (сприяння режиму В. Януковича), на думку влади за часів президентства П. Порошенка, не вважається предметом звинувачень. Це пояснюється тим, що він давав не письмові, а усні розпорядження. Тобто відмічається упереджений захист офіційного власника телевізійного каналу «Прямий» (пов'язаний із П. Порошенком), не акцентується, як щодо В. Медведчука, Р. Ахметова, увага на тому, що ця особи є колишнім членом Партії регіонів, як і П. Порошенко. Немає звинувачень щодо ролі його як члена цієї політичної сили в політичній кризі в країні;

– питання розкриття фактичного власника телевізійного каналу «Прямий» неважливе (незважаючи на пильну увагу, акції блокування телевізійних каналів певних олігархів з антиукраїнською позицією);

– декларування порушення виборчого законодавства 5-м каналом і «Прямим» у процесі здійснення політичної реклами власника (П. Порошенко) без акценту на здійсненні попередження.

Перейдемо до вивчення дій телевізійних каналів «112 Україна» та Newsone й телевізійних каналів, які належать (підпорядковуються) владі, наближеним до неї особам за часів президентства П. Порошенка, які стали предметом досліджуваного політичного дискурсу.

Варто відмітити, що діяльність досліджуваних каналів «112 Україна» та Newsone за певними напрямками формально відбувалася всупереч нормам законодавства України. А саме телевізійний канал Newsone за порушення виборчого законодавства у 2016 р. отримав попередження від органу державної влади. Схожі дії, пов'язані з порушенням виборчого законодавства щодо політичної реклами, учинено 5-м каналом і «Прямим» каналом на початку 2019 р. під час агітації за П. Порошенка. Це доведено в процесі дослідження. За вчинення протиправних дій 5-му каналу та «Прямому» не надано жодних попереджень. Відмічаємо, що в цьому випадку спостерігається залежність органів державної влади (зокрема контролю) від впливу президента, його оточення.

Варто відмітити, що «112 Україна» та Newsone мали проблеми стосовно непрозорості інформації щодо фактичних власників. Це стало предметом звинувачень з боку провладної політичної сили, вплинуло на подальші санкції і втрату ліцензій на трансляцію. Аналогічна ситуація щодо прозорості медіавласності спостерігається щодо каналу

«Прямий», де є підстави розслідування, визначення фіктивності процедури його придбання, виявлення того, що цей канал фактично належав П. Порошенку, й того, що це приховувалося під час його президентства. Низка небезпідставних звинувачень з питань порушення П. Порошенком, наближених до нього осіб, у тому числі й стосовно придбання «Прямого» каналу, стало предметом кримінального розслідування у 2019 р. [9]. Загалом можемо констатувати використання подвійних стандартів з боку органів державної влади щодо справ керівництва держави, наближених до нього осіб і тих, із ким існував певний конфлікт інтересів, при тому що обидві сторони (телевізійні канали різних олігархічних груп) були порушниками законодавства. Як свідчать результати дослідження, політичний тиск з боку влади за часів президентства П. Порошенка на телевізійні канали «112 Україна» та Newsone призвів до санкцій щодо останніх, позбавлення їх ліцензій на трансляцію.

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Здійснено систематизацію основних напрямів впливу на діяльність телевізійних каналів «112 Україна» та Newsone з боку влади за часів президентства П. Порошенка. З метою дослідження сформульовано методичне забезпечення у вигляді авторської методики контент-аналізу політичного дискурсу для встановлення основних напрямів впливу влади на деякі ЗМІ в країні (розроблена на основі поєднання методу систематизації, порівняльного методу, методу контент-аналізу). Визначено основні напрями впливу на діяльність телевізійних каналів «112 Україна» та Newsone з боку влади за часів президентства П. Порошенка, серед яких визначено попередження від органу державної влади за порушення виборчого законодавства; звинувачення з боку провладної політичної сили, вплив на подальші санкції й втрату ліцензій на трансляцію (стосовно непрозорості інформації щодо фактичних власників). З'ясовано, що через вплив політичного режиму, який існував упродовж досліджуваного періоду (олігархічний політичний режим із переважанням влади олігархів з оточення П. Порошенка, персональної влади президента, намаганням втручатися в роботу всіх гілок влади), спостерігалось використання подвійних стандартів щодо регулювання діяльності ЗМІ. Зокрема, до телевізійних каналів, що нале-

жали особам, із якими українська влада мала конфлікти інтересів, застосовувалися жорсткі заходи впливу, а за аналогічні порушення законодавства з боку телевізійних каналів, які належать (підпорядковуються) владі, наближеним до неї особам, не вживалися такі заходи. Можемо констатувати, що представлена в роботі методика дала змогу комплексно оцінити досліджувану проблематику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Довженко О. Медведчук і медіа: коротка історія взаємин. Дата оновлення: 10.12.2019. URL: <https://detector.media/infospace/article/141672/2018-10-10-medvedchuk-i-media-kоротка-istoriya-vzaemin/> (дата звернення: 10.12.2019).
2. Євтушенко О. Політичний режим та його роль у регулюванні взаємовідносин суспільства й держави. *Політологія* : наукові праці. 2016. Вип. 272. С. 12–16.
3. Закусило М. «112 Україна» просив Комітет свободи слова оцінити дії Юрія Артеменка. Дата оновлення: 10.12.2019. URL: <https://detector.media/rinok/article/138787/2018-06-22-112-ukraina-prosiv-komitet-svobodi-slova-otsiniti-dii-yuriya-artemenka/> (дата звернення: 10.12.2019).
4. Литвин В.С. Інституційно-процесуальні та політично-поведінкові атрибути і різновиди напівпрезидентської системи правління: порівняльний аналіз на прикладі країн Європи : дис. ... докт. політ. наук. Львів, 2018. 815 с.
5. Макеєнко В. розповів про придбання та фінансування «Прямого». Дата оновлення: 10.12.2019. URL: <https://prm.ua/volodimir-makeyenko-rozpoviv-pro-pridbannya-ta-finansuvannya-pryamogo/> (дата звернення: 10.12.2019).
6. Нацрада: «Прямий» і «5 канал» – найбільші правопорушники виборчого законодавства в ефірі. Дата оновлення: 10.12.2019. URL: <https://rubryka.com/ru/2019/04/16/natsrada-pryamuj-i-5-kanal-najbilshi-porushnyky-vyborchogo-zakonodavstva-v-efiri/> (дата звернення: 10.12.2019).
7. Роговик О., Росохата Д. Чи далеко режим Порошенка втік від режиму Януковича. Дата оновлення: 10.12.2019. URL: <https://hvylyya.net/analytics/politics/chi-daleko-rezhim-poroshenka-vtik-vid-rezhimu-yanukovicha.html> (дата звернення: 10.12.2019).
8. Сиберт Ф., Шрам У., Питерсон Т. Чотири теорії преси. Москва : Вагриус, 1998. 223 с.
9. Стосовно Порошенка відкрили справу через мінські угоди. Дата оновлення: 10.12.2019. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2019/12/10/novyna/polityka/stosovno-poroshenka-vidkryly-spravu-cherez-minski-uhody> (дата звернення: 10.12.2019).
10. Телеканал «Прямий» та Петро Порошенко: хто справжній власник. Дата оновлення: 10.12.2019. URL: https://24tv.ua/telekanal_pryamiy_ta_petro_poroshenko_hto_spravzhnii_vlasnik_n931308 (дата звернення: 10.12.2019).
11. Транспортна комісія Київради заявила, що метро зупинили незаконно. Дата оновлення: 10.12.2019. URL: <https://tsn.ua/video/video-novini/transportna-komisiya-kiyivradi-zayavila-scho-metro-zupinili-nezakonno.html> (дата звернення: 10.12.2019).
12. Шелемба М.М. Особливості процесу націоналізації партійної системи України: теоретичний та емпіричний виміри : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Ужгород, 2019. 305 с.
13. NewsOne отримав попередження за політичну рекламу партії Рабиновича та Мураєва. Дата оновлення: 10.12.2019. URL: <https://detector.media/rinok/article/120911/2016-11-25-newsone-otrimav-poperedzhennya-za-politichnu-reklamu-partii-rabinovicha-ta-muraeva/> (дата звернення: 10.12.2019).